

Module 4: Echt/Onecht

Informatiedocument voor workshopleiders en docenten

Duur: 2 theorielessen van elk 50 minuten, 1 blokkur praktijkles van 100 minuten, 1 afsluitende les of filmfestival met een tijdsduur naar keuze.

Inhoud module:

Media en manipulatie horen bij elkaar. Films en televisieseries zijn niet alleen nagespeeld, maar ook in reclames komen beelden en situaties voor die echt lijken, maar het niet zijn! In de module Echt/onecht komen leerlingen in aanraking met de begrippen fictie/non fictie en de kracht van de verleiding in reclame-uitingen. Kern van de module is: Media wordt altijd door iemand gemaakt, die zijn/ haar visie verwerkt in de media-uiting.

In de eerste theorieles focussen we ons op televisie en film. Wat is echt en wat is niet echt? Soaps en series lijken soms heel echt, maar zijn niet altijd werkelijkheid. En dan is er ook nog reality tv. Hoe echt of onecht denken de leerlingen dat dit is? In de tweede theorieles hebben we het over reclames. De leerlingen krijgen voorbeelden te zien van hoe er in reclame gemanipuleerd wordt. Is een mascara echt zo goed of heeft het model nepwimpers op? Daarnaast gaan ze zich in deze les goed voorbereiden op de workshoples.

In de workshoples maken leerlingen in groepjes een kort reclamefilmje op de iPad in de trailerfunctie van de App iMovie. De module wordt bij voorkeur afgesloten met een filmfestival, waarbij met alle deelnemende klassen naar de filmjes wordt gekeken. Er worden drie winnende filmjes (1^e, 2^e, 3^e) uitgekozen die eruit springen in kwaliteit, maar ook in werkhouding van de jongeren die het filmje gemaakt hebben. Ook kan worden teruggeblikt op het lestraject en kan een 'tentoonstelling' van gemaakte werken worden opgesteld. Dit is geheel naar inzicht van de school, maar in de beschrijving van les 4 doen wij een voorzet.

Procesdoelen module 4:

De leerling:

- Is zich bewust van het feit dat reclameboodschappen worden gemaakt om de consument te beïnvloeden.
- Is zich bewust van de begrippen fictie en non-fictie op de televisie.
- Maakt kennis met diverse vormen van media
- Is zich ervan bewust dat alles in de media door mensen wordt gemaakt.
- Leert een product te promoten door middel van een reclamefilm
- Leert de basis van iMovie en omgang met de iPad

Materiaal en media:

- Bijbehorende Prezi van module 4 op www.promediawijsheid.nl
- 4 iPads per workshopleider
- Basisfilm voor iMovie (op de iPads)
- 4 verschillende producten

Theorieles 1 - Module 4

Door: Docent praktijkonderwijs/ in klaslokaal met smartboard/ 1 lesuur

In deze les kijken we met de leerlingen naar voorbeelden van fictie en non-fictie op televisie. We starten het bericht met het uitleggen van de begrippen fictie en non-fictie.

fictie: nep, nagespeeld, komt voort uit de fantasie van de maker.

non fictie: Geen fictie, niet verzonnen, echt, de werkelijkheid.

Om deze twee begrippen te onderzoeken doen we een klein onderzoekje met de klas, waarin verschillende echte/onechte situaties voorbij komen. Wat bestempelen de leerlingen als echt en wat als onecht?

Onderdeel 1 soaps

We starten met een afbeelding van Goede Tijden Slechte Tijden actrice Robin Martens. Zij speelt in de serie het karakter Rikki. Vraag de leerlingen wie dit is. Veel leerlingen zullen antwoorden met Rikki in plaats van Robin Martens.

Stel daarmee de volgende vraag: is Goede Tijden Slechte Tijden Fictie of Non-fictie? Leg de leerlingen uit dat hoewel goede tijden slechte tijden af en toe best realistische scènes heeft, het verhaal is toch echt verzonnen door een scriptschrijver. Het is fictie. Soms zitten er zelfs hele onrealistische dingen in. Zo hebben al drie mensen in het kleine plaatsje Meerdijk een moord gepleegd, zijn meerdere mensen ooit blijvend verlamd geweest en nu toch weer kerngezond, is iedereen in de soap al eens ontvoerd geweest en blijken verschillende mensen een andere identiteit te hebben aangenomen. Soaps zijn dus gedeeltelijk gebaseerd op de werkelijkheid, maar hebben ook veel onrealistische gebeurtenissen die in het echt nooit zullen en kunnen gebeuren.

Onderdeel 2 Documentaires

Startvraag: Wat is een documentaire? En is dit fictie of non-fictie? Kijk daarna samen met de leerlingen naar de trailer van de documentaire Supersize me.

In deze documentaire laat de maker zien wat er met je gebeurt als je elke dag al je maaltijden bij McDonalds eet. Het is een film die echte gebeurtenissen laat zien. Het is niet verzonnen, en valt dus onder het genre non-fictie. Toch wil het niet altijd zeggen dat een documentaire de HELE waarheid laat zien. Het laat altijd maar een deel van de werkelijkheid zien. Zo zijn de documentairemakers van tevoren al van plan om te laten zien dat Macdonalds slecht is.

Zou je eenzelfde film kunnen maken waarin je laat zien dat het voordelen heeft om MacDonaldds eten te eten? Bijvoorbeeld door iemand te laten zien die alleen salades eet?

Onderdeel 3 Reality Tv

Startvraag: Wat is Reality Tv?

Het antwoord luidt als je het letterlijk vertaald. Echte Televisie. Maar hoe echt is reality televisie eigenlijk? Het klopt dat er echte mensen worden gefilmd in de dingen die ze doen. In zoverre is het echt. Maar er wordt door de makers weldegelijk verzonnen wat er precies gaat gebeuren en wat de mensen die gefilmd worden precies gaan doen. Ook worden situaties in scène gezet.

Kunnen de leerlingen voorbeelden noemen van Reality Tv? Waar kijken zij zelf veel naar. Laat als voorbeeld zien: 16 and pregnant, The Voice Of Holland, Keeping up with the Kardashians, Oh Oh cherso.

Dit is een registratie van de werkelijkheid en valt dus onder het genre non-fictie. Maar dat wil niet zeggen dat het programma niet door iemand verzonnen is en dat er geen script is. Het is dus voor een groot deel gewoon verzonnen.

Onderdeel 4 Film Afbliven

Deze film is gebaseerd op een verzonnen boek van schrijfster Carry Slee. En is dus Fictie.

In films zitten heel veel elementen die niet echt zijn. Zo kunnen in actiefilms stunts en explosies en decors gemakkelijk worden veranderd door montage en trucage. Heel veel in films is dus helemaal niet echt! Het is gemaakt! Bekijk het voorbeeldfilmpje samen met de leerlingen.

In het filmpje zie je onder andere dat:

- Achtergronden gemakkelijk verwisselt kunnen worden.
- Gezichten en uiterlijk kunnen worden veranderd, zonder dat hier maskers aan te pas komen.
- Objecten en voorwerpen kunnen worden ontworpen op de computer en aan een film worden toegevoegd.
- Explosies in films zijn niet echt. Ze worden gemaakt!

Vooruitblik les 2

Leg de leerlingen uit dat we de volgende les aan de slag gaan met reclame. Het thema blijft nog steeds Echt/ Onecht. Vraag de leerlingen thuis alvast iets op te zoeken en mee te nemen; een reclame waarvan ze denken: 'Dat kan nooit waar zijn' of 'dat product werkt in het echt helemaal niet zo goed als ze in de reclame zeggen'.

Tip: Heb je tijd over? Begin dan alvast met les 2.

Theorieles 2 - Module 4

Door: Docent Praktijkonderwijs / in klaslokaal met smartboard/ 1 lesuur

In de tweede theorieles behandelen we reclame. Doel van de les is leerlingen te laten beseffen dat reclame wordt geregisseerd door personen met als doel je over te halen om het product te kopen. Sterke punten van het product worden overdreven om de kijker in het product te laten geloven. Daarbij wordt meestal voorbijgegaan aan de werkelijkheid.

Sluikreclame

Openingsvraag: Wat is reclame precies en waar kom je het allemaal tegen?

Mogelijke antwoorden: op straat op posters, abri's, in kranten en tijdschriften, voorafgaand aan de film en tussen de programma's die je kijkt op de televisie. De laatstgenoemde is wellicht de meest genoemde variant. Maar beseffen de leerlingen ook dat er reclame verwerkt zijn in televisieseries? Dat noemen we sluikreclame. Vaak zie je mensen op televisie en in soapseries drinken uit een blikje van een bekend merk, of eten ze dropjes met de naam van het product duidelijk in beeld gebracht.

Een paar voorbeelden:

- Filmpje; Wiet en Tim eten een Oreo koekje met het logo duidelijk in beeld gebracht.
- In de televisie-uitzending van American Idol drinken de juryleden uit bekers van Coca-cola
- In de nieuwsuitzending is een televisiescherm richting de camera gedraaid met daarop de website Yunoo.
- Ook in games komt steeds meer sluikreclame voor. Die is er ingezet, zodat de kijker het onbewust meekrijgt. Kijk maar eens naar de voorbeelden hiervan.

Manipulatie in reclames:

Reclamemakers doen er alles aan om jou als kijker het product te laten kopen. Daarin zijn ze niet allemaal even eerlijk. Kijk maar eens naar deze poster van Mascara. Geloven de leerlingen dat deze wimpers daadwerkelijk het resultaat zijn van de aangeprezen mascara?

- Leg de leerlingen uit dat het model in werkelijkheid nepwimpers draagt. Daarnaast is de poster natuurlijk ook nog bewerkt in Photoshop. Niemand krijg de wimpers van het model door alleen de mascara te gebruiken.
- Laat daarna het voorbeeld van het voedsel zien. Op verpakkingen en in reclames wordt voedsel op hun best afgebeeld. Wanneer jij het product zelf thuis bereidt, ziet het er lang niet zo aantrekkelijk uit als op de foto! De consument is hier dus wel een beetje in de maling genomen.
- Als het goed is hebben de leerlingen zelf ook als huiswerk wat reclames verzameld. Dit is het moment om deze in de les te bespreken.
- Vervolg de les door te vertellen dat ook de modellen zelf in het echt anders zijn dan je ze ziet in reclames. Kijk maar eens naar een van de twee filmpjes en zie hoe makkelijk het is om jezelf of een ander te veranderen in Photoshop. Er staan in de Prezi twee filmpjes die je als voorbeeld kunt gebruiken.

Overdrijving in Commercials

Het laatste voorbeeldfilmpje maakt een bruggetje naar de opdracht die de leerlingen in les 3 gaan uitvoeren samen met de workshopleiders van Digital Playground en de betrokken docenten. Het filmpje is van Andreon. Belicht hierbij de volgende punten:

- Het product wordt zo positief mogelijk in beeld gebracht door de sterke punten te overdrijven. De sterke punten worden altijd benadrukt! Natuurlijk heeft de shampoo niet het resultaat dat het filmpje laat zien. Na gebruik ben je geen ander mens.
- Het product wordt altijd zo goed mogelijk in beeld gebracht, zodat we de merknaam onthouden!

Vorbereiding les 3

Leg de leerlingen uit wat ze in les drie met de workshopleiders gaan doen en bekijk samen met de leerlingen het voorbeeldfilmje. Met hetzelfde format en de ingevulde tussentitels gaan ze in de les zelf aan de slag met het maken van een commercial. Zorg dat je hier als docent ook goed op voorbereid bent, want de workshopdocent verwacht een actieve rol van de docenten. Verdeel de leerlingen alvast in groepjes van ongeveer vier leerlingen. Dat mogen minder dan vier groepen zijn wanneer het leerlingenaantal kleiner is.

Om de leerlingen op gang te helpen zijn vier producten gekozen met een omschrijving. Verdeel de producten vast over de leerlingen en neem de kaartjes alvast goed door.

Les 3 (workshop) - Module 4

Door: Digital Playground/ in klaslokaal met smartboard/ 1 blokuur

In de derde les gaan leerlingen aan de slag met de iPad. De workshopleider van Digital Playground neemt 4 exemplaren mee, die worden verdeeld over de klas. In deze les maken ze een kort reclamefilmpje met de trailerfunctie van iMovie. In deze App kun je op een gemakkelijke manier een kort filmpje in elkaar zetten door titels, tussentitels en beelden in te voegen. Een deel van het filmpje, zoals de titels zijn voor de leerlingen ingevuld. In de App krijgen zij door middel van een al aangemaakte film opdracht welke filmfragmenten zij moeten opnemen en het aantal seconden dat het fragment mag duren. Uiteindelijk worden de fragmenten samen met de workshopleider ingevuld tot een compleet filmpje. Er zijn vier verschillende producten gekozen, waaruit de leerlingen kunnen kiezen. De workshopleider zal deze in de les meenemen, of er zullen geschikte spullen uit het klaslokaal worden gebruikt.

De commercial moet aan het volgende voldoen

- De leerlingen gebruiken het product dat door de workshopleiders is meegenomen. In sommige gevallen zal het om een product gaan dat in alle scholen aanwezig is.
- De namen van de leerlingen zijn verwerkt in de aftiteling.
- Er is in het filmpje duidelijk te zien waar het product over gaat.
- De gegeven opdrachten in iMovie zijn uitgevoerd.

Tijdschema les 3 - workshopleider

Les 3 (100 min) – opdracht commercial

	wat	hoe
5 minuten	1. Introductie	Opstart les, terugblikken op theorielessen.
5 minuten	2. Uitleg commercial	Wat is een commercial?
15 minuten	3. Opdracht uitleggen.	Voorbeeld laten zien van een door ons gemaakte commercial in iMovie. Programma laten zien
10 minuten	4. Opdracht lezen en uitleg iPad	Lezen van de opdracht en rollen verdelen
5 minuten	5. Aftiteling	Invullen van namen in de aftiteling
45 minuten	6. Films maken	Opnemen van de filmstukjes in stapjes. Regelmatige controle door docent en workshopleider.
10 minuten	7. Films opslaan.	Films opslaan op de computers. Leerlingen mogen iets voor zichzelf doen.
10 minuten	8. Afsluiting	Uitleg volgende les.

1. Terugblik op de voorgaande lessen. Er is weinig tijd, dus het zal vooral gaan om een check of de leerlingen zijn voorbereid op de lessen en of er al een verdeling is gemaakt in groepen. Controleer of de leerlingen het voorbeeldfilmpje al hebben gezien?

2. Korte navraag bij de leerlingen of zij weten wat een commercial is. Dit is behandeld in de voorgaande lessen. Is dit niet zo, leg het de leerlingen dan uit aan de hand van een aantal voor hun bekende commercials of de Andrelon commercial uit les 3.
3. (nogmaals) kijken van het voorbeeldfilmpje. Leg de leerlingen uit dat het filmpje uit allemaal verschillende stukjes film bestaat, die je kunt invullen op de iPad. Hun film zal gemaakt worden in dezelfde trailer, maar zal gemaakt worden met hun eigen filmbeelden en al bestaande tussentitels. Ze nemen dus een aantal korte stukjes film op.
4. De stukjes die de leerlingen gaan filmen, staan omschreven als filmbeelden in de App iMovie. Er is hiervoor een basisfilm aangemaakt, die voor iedere klas opnieuw op de iPad wordt gezet. Elke keer als ze een filmbeeld aanklikken, kunnen ze zien welke opname ze moeten maken en hoeveel seconden de opname moet duren. Ze kunnen dan de bestaande opdrachtbeelden vervangen door hun eigen opnamen. Er is ter aanvulling ook een opdrachtkaartje waarmee de leerlingen op gang worden geholpen.
5. Leerlingen beginnen hun filmpje door alvast de aftiteling (namen van de makers) in te vullen.
6. Opnamen maken. De workshopleider en de workshopdocent lopen rond om de leerlingen te helpen. De workshopleider kan naar eigen inzicht kleinere deelstappen bepalen, waarna de leerlingen hun gemaakte werk bij de workshopleider of docent laten controleren.
7. Workshopleiders slaan de films op op de docentencomputer en hun eigen USB stick. Daarna gooien ze de bestaande film weg uit iMovie en openen het bestaande format opnieuw. Dit doe je rechtsboven in het scherm projecten, door te klikken op: importeer uit iTunes.
8. Afsluiting en vooruitblik op evaluatieles of Filmfestival. Naar alle waarschijnlijkheid is er geen tijd om de filmpjes direct na de les terug te kijken.

Les 4 (workshop) - Module 4

Door: Docent praktijkonderwijs/ in klaslokaal met smartboard/ 1 lesuur

De les wordt afgesloten met het terugkijken van de filmpjes. Voor deze les is geen prezi, omdat er gebruik wordt gemaakt van de filmpjes van de leerlingen en de aangegeven vragen hieronder.

Wij raden jullie aan om de filmpjes achter elkaar te zetten en met alle deelnemende klassen te kijken naar het gemaakte werk in bijvoorbeeld aula of andere geschikte ruimte. Een prijs kan worden uitgereikt aan de beste drie filmpjes. We raden jullie aan om daarbij niet alleen te kijken naar het eindresultaat, maar ook naar het werkproces van de leerlingen. Eventueel kunnen ook de gemaakte werken uit eerdere modules worden tentoongesteld in de ruimte, zodat het hele project inzichtelijk gemaakt wordt voor de leerlingen.

Bij een afsluiting in de vorm van een bovengenoemd filmfestival raden we aan om steeds een aantal filmpjes te kijken en uit iedere klas een leerling te vragen naar het maakproces. Verder is het vooral een feestje. De leerlingen kijken naar elkaars resultaten en sluiten op een feestelijke manier het project af. Een Oscar kan worden uitgereikt aan de beste filmpjes. In principe speelt Digital Playground geen rol in deze afsluitende les, maar vanuit de brede ervaring die we hierin hebben zijn we uiteraard bereid om mee te denken. Neem in dat geval contact met ons op!

Bij een klassikale afsluiting raden we aan om een aantal filmpjes te bekijken en de leerlingen de onderstaande vragen te laten beantwoorden:

- Wat is het verhaal achter jullie commercial
- Zouden jullie het product willen kopen na het zien van dit filmpjes
- Noem 1 top. Wat is er heel erg goed aan de commercial.
- Noem 1 tip. Wat kan er beter aan de commercial

Product: rugzak

Film onderstaande beelden om jullie commercial te maken.

1. Probeer al je schoolspullen in een klein plastic tasje te proppen (2 sec)
2. Alles valt er steeds weer uit en je krijgt pijn in je rug! (1,9 sec)
3. Draag de rugzak! (0,6 sec)
4. Stop al je spullen er gemakkelijk in (0,4 sec)
5. Til hem op en zet hem op je rug (0,7 sec)
6. Je kunt de banden korter maken (1,1 sec)
7. Help iemand anders met het opzetten van de rugzak (1,1 sec)
8. Open het voorvakje, stop er iets in en rits het weer dicht (1,2 sec)
9. Ren samen de trap op. Je gaat als een speer! (1,2 sec)
10. Film de rugzak van een afstandje terwijl hij op een tafel staat (1,2 sec)
11. Film de rugzak terwijl hij aan een lege kapstok hangt (1,1 sec)
12. Film de rugzak terwijl hij op de gang staat en er jongeren rondom heen lopen (2,3 sec)
13. Loop langs allemaal verschillende tassen om er een te kiezen (2,2 sec)
14. Close up van de mooiste tas (1,1 sec)
15. De verkoopster draait de tas rond om hem te laten zien (1,2 sec)
16. Er wordt afgerekend en de verkoper geeft een high five (1,2 sec)
17. Je loopt blij de winkel uit met je nieuwe rugtas (0,5 sec)
18. Film iemand die achter de computer een tas koopt (0,4 sec)
19. Film de rugzak op een aparte plek.

Product: telefoon

1. Je krijgt geen verbinding met je telefoon (2,0 sec)
2. Hij valt uit je handen en is kapot (1,9 sec)
3. Film een mooie telefoon (0,6 sec)
4. Je kunt er relaxed hangend mee bellen (0,4 sec) actie
5. En ook terwijl je rent gaat alles prima (0,7 sec) actie
6. Meisjes nemen de telefoon op zonder probleem (1,1 sec)
7. En ook je vrienden nemen moeiteloos op (1,1 sec)
8. Je kunt er zittend op gang of wc mee spelen (1,2 sec)
9. Je kunt dansen op de muziek die erop speelt (1,5 sec) actie
10. Film de telefoon terwijl hij ligt op het bureau van de docent (1,2 sec)
11. Film de telefoon aan het oor van iemand (1,1 sec)
12. Film de telefoon terwijl je hem in je jaszak stopt (2,3 sec)
13. Je komt binnen in een winkel . (2,2 sec)
14. Lach vriendelijk naar de verkoopster (1,1 sec) close up
15. Film een rijtje telefoons (1,2 sec)
16. Geef de gekozen telefoon aan de verkoopster (1,2 sec) actie
17. Maak een sprongetje van geluk (0,5 sec)
18. Film hoe iemand achter de computer zit (0,4 sec)
19. Film de telefoon (2,6 sec)

Product: boek

1. Iemand hangt onderuitgezakt in de schoolbanken (2,0 sec)
2. Ook de docent zit verveeld in haar neus te peuteren (1,9 sec)
3. Plots komt iemand binnenrennen met een boek (0,6 sec) actie
4. Iedereen gaat snel rechtop zitten! (0,4 sec) actie
5. De docent leest druk gebarend voor uit het boek. (0,7 sec) actie
6. Een leerling slaat een boek open (1,1 sec)
7. en geeft het enthousiast door aan een ander (1,1 sec)
8. Die lees de achterkant van het boek (1,2 sec)
9. en springt juichend op de tafel met het boek in de handen (1,5 sec) actie
10. Het boek staat bovenaan de trap op een trede(1,2 sec)
11. Het boek staat rechtop in de vensterbank (1,1 sec)
12. Het boek ligt half in de tas van een student (2,3 sec)
13. een aantal leerlingen dringt voor een boekenkast (2,2 sec)
14. Iemand rekent een boek af bij de kassa (1,1 sec) close up
15. Een leerling krijgt een boek te pakken (1,2 sec)
16. Een leerling gooit een boek in de handen van een andere leerling (1,2 sec) actie
17. en maakt een vreugdedansje naar de kassa (0,5 sec)
18. Film hoe iemand achter de computer zit (0,4 sec)
19. Film het boek op een mooie plaats (2,6 sec)

Product: flesje water

1. Je hebt gerend en hangt uitgeput bovenaan de trap (2,0 sec)
2. Je hijgt en hebt dorst (1,9 sec)
3. Drink uit een verfrissend flesje water (0,6 sec) actie
4. Spring fit weer omhoog (0,4 sec) actie
5. Je rent de trap weer op vol energie (0,7 sec) actie
6. Geef het flesje aan een ander (1,1 sec)
7. Een meisje neemt een slok. (1,1 sec)
8. Een jongen neemt een slok (1,2 sec)
9. Met z'n drieën springen jullie vol energie (1,5 sec) actie
10. Film het flesje bovenaan de trap (1,2 sec)
11. Film het flesje terwijl het op je bureau staat (1,1 sec)
12. Film het product in de hand van een persoon (2,3 sec)
13. Loop langs de schoolkantine of winkel (2,2 sec)
14. Twijfel welk flesje je wilt kopen (1,1 sec) close up
15. Kies het flesje met water (1,2 sec)
16. Betaal het flesje en drink eruit (1,2 sec) actie
17. Gooi het flesje naar je klasgenoot (0,5 sec)
18. Film hoe iemand achter de computer zit (0,4 sec)
19. Film het flesje (2,6 sec)